

**9TH CONVENTION EDUCATIONAL TOWARDS
A VALUABLE LIFE.
IDEAS – CONCEPTS – PRACTICES UNIVERSITY
OF BIALYSTOK 21–23 SEPTEMBER 2016
IX OGÓLNOPOLSKI ZJAZD PEDAGOGICZNY
KU ŻYCIU WARTOŚCIOWEMU.
IDEE – KONCEPCJE – PRAKTYKI UNIWERSYTET
W BIAŁYMSTOKU 21–23 WRZEŚNIA 2016 ROKU**

W dniach od 21 do 23 września 2016 roku na Uniwersytecie w Białymstoku odbył się IX Zjazd Pedagogiczny *Ku życiu wartościowemu. Idee – koncepcje – praktyki. Zjazd został zorganizowany przez Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego we współpracy z Wydziałem Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu w Białymstoku oraz Komitetem Nauk Pedagogicznych PAN. Radę programową stanowili: prof. dr hab. Jerzy Nikitorowicz – Przewodniczący; prof. dr hab. Maria Czerepaniak-Walczak; dr hab. Wioletta Danilewicz, prof. UWB; prof. dr hab. Henryka Kwiatkowska; prof. dr hab. Zbigniew Kwieciński; prof. dr hab. Joanna Madalińska-Michalak oraz prof. dr hab. Bogusław Śliwerski.*

Uroczyste otwarcie IX Zjazdu Pedagogicznego odbyło się w Operze i Filharmonii Podlaskiej w Europejskim Centrum Sztuki w Białymstoku. Uczestnicy Zjazdu zostali serdecznie powitani przez JM Rektora Uniwersytetu w Białymstoku **prof. dr hab. Roberta Ciborowskiego** oraz Prezydenta Białegostoku **Tadeusza Truskolaskiego** i Wicemarszałka Województwa Podlaskiego **Macieja Żywno**. Głos zabrał Przewodniczący Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN – **prof. dr zw. Bogusław Śliwerski**, który wyraził nadzieję, że w trakcie Zjazdu na temat życia wartościowego zostanie rozpoznana autote-

liczna wartość pracy pedagoga. W imieniu Organizatorów Zjazdu wystąpiła **prof. dr hab. Joanna Madalińska-Michalczyk**, Przewodnicząca Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego. Profesor zaznaczyła, że Zjazd jest wydarzeniem o szczególnej randze. Jako forum myśli naukowej integruje środowisko i sprzyja dyskusji nad fundamentalnymi kwestiami pedagogicznymi. Tym razem ma być impulsem do poszukiwania odpowiedzi na pytania o kształt życia wartościowego: kto i jak ma nam pomóc w kształtowaniu życia wartościowego, jak żyć w zgodzie z wartościami, o jakie wartości należy zabiegać?

Uczestników Zjazdu przywitał również **prof. dr hab. Jerzy Nikitorowicz**, porównując niniejsze wydarzenie naukowe do symfonii. Jak wygląda symfonia? Składa się z kilku zasadniczych części, takich jak: andante, presto, adagio, finale. Każdy z tych elementów może symbolizować poszczególne cele Zjazdu. Andante – pobudzenie do refleksji; presto – prezentacja idei; adagio – przykłady dobrych praktyk; finale – nakreślenie działań profilaktycznych. Profesor Jerzy Nikitorowicz przytoczył też wypowiedź Romana Ingardena: „Zmierzajmy do realizacji wartości, ręką z nią”.

Wyrazy szczególnego uznania zostały skierowane w stronę **prof. dr hab. Mirosława Sobieckiego** – Dziekana Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu w Białymstoku, Przewodniczącego Komitetu Organizacyjnego IX Zjazdu Pedagogicznego. W trakcie gali zostały też wręczone wyróżnienia Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego. Artystycznym zakończeniem otwarcia Zjazdu był Musical Chrisa Williama *Korczak*, zaprezentowany w wersji koncertowej na scenie Opery i Filharmonii Podlaskiej.

Wykłady w pierwszym dniu obrad plenarnych wygłosili: Honorowy Przewodniczący Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego **prof. dr hab. Zbigniew Kwieciński**, *Wychowanie do człowieczeństwa. Uwagi po Nicei*; **prof. dr hab. Joanna Madalińska-Michalak**, *Pedagogika a życie wartościowe – etos prawdy i odpowiedzialności*; **prof. dr hab. Bogusław Śliwerski**, *(Nie)widzialność pedagogiki naukowej i praktycznej*; **prof. dr hab. Zbyszko Melosik**, *Młodzież i przemiany kultury współczesnej (konstrukcje kontroli, wolności i rozproszenia)* oraz **prof. dr hab. Jerzy Nikitorowicz**, *Tożsamości (nie)wartościowe w kontekście bogactwa kultur*.

Wykłady w drugim dniu obrad plenarnych wygłosili: **prof. dr hab. Stefan M. Kwiatkowski**, *Kompetencje jako wartość indywidualna i społeczna*; **prof.**

dr hab. Maria Czerepaniak-Walczak, *Wolność – równość – sprawiedliwość w dostępie do wyższego wykształcenia. O szansach emancypacji poprzez edukację*; **ks. prof. dr hab. Marian Nowak**, *Kryzys wartości czy kryzys człowieka XXI wieku?*; **prof. dr hab. Maria Mendel**, *Miejsce wartości, wartość miejsca* oraz **prof. dr hab. Mirosława Nowak-Dziemianowicz**, *Jednostka i wspólnota wobec pytania o wartości. Tradycje, praktyka, zmiana*. Artystycznym akcentem tego dnia obrad był występ zespołu tanecznego Lovzar działającego przy Młodzieżowym Domu Kultury w Białymstoku. W skład zespołu wchodzi dzieci i młodzież z Czeczenii prezentujące tańce narodowe związane z obyczajami i kulturą ziemi czeczeńskiej.

Obrady odbywały się na Wydziale Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu w Białymstoku oraz w instytutach nowoczesnego kampusu uniwersyteckiego. Różnorodne problemy życia wartościowego zostały zaprezentowane na forum dyskusji plenarnej, w trakcie obrad półplenarnych i spotkań dziewięciu sekcji tematycznych, podzielonych na kilka sesji szczegółowych, oraz w czasie jednej sekcji posterowej. Program IX Zjazdu Pedagogicznego przypomina splot różnorodnych nici wzajemnie ze sobą powiązanych w misternie utkany gobelin. Lektura tematów sesji i sekcji jest poznawczo atrakcyjna, stanowiąc cenną intelektualną pamiątkę tych naukowych wydarzeń. Przytoczona poniżej skrócona wersja programu IX Zjazdu Pedagogicznego zawiera tytuły sekcji, skład prezydium wraz z koordynatorem i sekretarzem naukowym oraz tytuły sesji i tytuły obrad półplenarnych:

SEKCJA 1. ŻYCIE WARTOŚCIOWE A *CONDITIO HUMANA* CZŁOWIEKA XXI WIEKU – U ŹRÓDEŁ AKSJOLOGII I PEDAGOGIKI

Prezydium: ks. prof. dr hab. Marian Nowak; prof. dr hab. Urszula Ostrowska; prof. dr hab. Tadeusz Pilch; prof. dr hab. Władysława Szulakiewicz; prof. dr hab. Wiesław Theiss. Koordynator: dr hab. Agata Cudowska, prof. UwB. Sekretarz naukowy: dr Bożena Tołwińska.

Tytuły sesji: *Nurty i kierunki etyki współczesnej w służbie wychowania. Co to znaczy „życie wartościowe”? Czy paradygmaty uniwersalnej etyki są skutecznym środkiem ochrony przed globalnymi zagrożeniami: biedą, wykluczeniem, agresją? Kryzys człowieka, kryzys wartości, kryzys instytucji. Źródła, objawy, drogi naprawy. Kierunki rozwoju, cena postępu, wizja przyszłości – oczami*

pedagoga. Naczelne wartości: godność (relacje międzyludzkie) – solidarność, empatia, służba, zaufanie.

SEKCJA 2. ŻYCIE WARTOŚCIOWE – METATEORETYCZNE I METODOLOGICZNE ASPEKTY BADAŃ AKSJOPEDAGOGICZNYCH

Prezydium: dr hab. Krystyna Ablewicz, prof. UJ; dr hab. Maciej Karwowski, prof. APS; prof. dr hab. Ewa Marynowicz-Hetka; prof. dr hab. Stanisław Palka. Koordynator: dr hab. Janina Uszyńska-Jarmoc, prof. UwB. Sekretarz naukowy: dr Marta Kowalczyk-Walędziak.

Tytuły sesji: *Jak badać to, co niewidoczne, nieuchwytnie: analiza wartości podmiotu indywidualnego (przykład: dzieci)? Jak badać to, co niewidoczne, nieuchwytnie: analiza wartości podmiotu zbiorowego (przykład: instytucja)? Aksjologiczne aspekty analizy aktywności pedagogicznych. Aksjologiczne dylematy badacza.*

SEKCJA 3. ŻYCIE WARTOŚCIOWE WOBEC DYNAMIZMU PRZEMIAN SPOŁECZNO-KULTUROWYCH, GOSPODARCZYCH I POLITYCZNYCH

Prezydium: prof. dr hab. Marek Konopczyński; prof. dr hab. Barbara Smolińska-Theiss; prof. dr hab. Mirosław J. Szymański; dr hab. Maciej Tanaś, prof. APS. Koordynator: dr hab. Wioleta Danilewicz, prof. UwB. Sekretarz naukowy: dr Krzysztof Czykier.

Tytuły sesji: *Uczestnicy życia wartościowego – portret własny. Między dynamizmem przemian a (de)humanizacją natury ludzkiej. Godne życie – w poszukiwaniu wartości w zmieniającym się świecie. Między obszarami wolności a zniewoleniem. Obrady półplenaryjne: Pedagogika wobec dynamizmu przemian społecznych. Uczestnicy życia wartościowego – portret własny. Pedagogika wobec dynamizmu przemian społecznych. W którym miejscu jesteśmy? Dokąd zmierzamy? Jakie wyzwania i zadania musimy kontynuować lub rozpocząć?*

SEKCJA 4. KULTURA I SZTUKA JAKO PRZESTRZEŃ AKSJOLOGICZNA I EDUKACYJNA

Prezydium: prof. dr hab. Zbyszko Melosik; prof. dr hab. Lech Witkowski. Koordynator: dr hab. Krzysztof Arcimowicz. Sekretarz: dr Ewa Kępa.

Tytuły sesji: *Kultura, edukacja i struktura społeczna. Przestrzenie medialne i popkulturowe oraz (re)konstrukcje tożsamości. Egzystencja ludzka jako wyzwanie pedagogiczne z estetyką w tle jako ontologią. Przestrzenie, miejsca i obiekty: książka – muzeum – obraz. Obrazy kultury i edukacji współczesnej – reprezentacje tożsamości. Kino i muzyka – między estetyką i pedagogiką.*

SEKCJA 5. TOŻSAMOŚĆ CZŁOWIEKA – PEDAGOGIKA WOBEC RÓŻNORODNOŚCI

Prezydium: prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska; dr hab. Dorota Gołębiak, prof. DSW; prof. dr hab. Henryka Kwiatkowska; prof. dr hab. Tadeusz Lewowicki. Koordynator: dr hab. Dorota Misiejuk. Sekretarz naukowy: dr hab. Jolanta Muszyńska.

Tytuły sesji: *Konstruowanie tożsamości w rzeczywistości permanentnej zmiany – tożsamość jako otwarty projekt. Konstruowanie tożsamości w rzeczywistości permanentnej zmiany – tożsamość jako otwarty projekt. Społeczne uczenie się – rodzaje tworzywa tożsamości i różnicowanie się wspólnot. Społeczne uczenie się – rodzaje tworzywa tożsamości i różnicowanie się wspólnot. Jak budować tożsamość nauczyciela i (ucznia) w warunkach permanentnej i dynamicznej zmiany? **Obrazy półplenary:** Tożsamość człowieka – pedagogika wobec różnorodności.*

SEKCJA 6. TEMPORALNY WYMIAR ŻYCIA WARTOŚCIOWEGO

Prezydium: prof. dr hab. Maria Czerepaniak-Walczak (przewodnicząca); prof. dr hab. Andrej Harbatski; dr hab. Wiesław Jamrożek, prof. UAM; dr Łukasz Michalski. Koordynator: prof. dr hab. Elwira Kryńska. Sekretarz naukowy: dr Joanna Dąbrowska.

Tytuły sesji: *Życie wartościowe – odniesienia historyczne. Terazniejsze interludium – emancypacja poprzez edukację. Oswajanie przyszłości – poradnictwo i kariera.*

SEKCJA 7. EDUKACJA – W STRONĘ KLUCZOWYCH WARTOŚCI

Prezydium: prof. dr hab. Wiesław Ambrozik; prof. dr hab. Iwona Chrzanowska; prof. dr hab. Józef Górniewicz; prof. dr hab. Stefan M. Kwiatkowski; prof. dr hab. Anna Wilkomirska. Koordynatorzy: dr hab. Małgorzata Halicka, prof. UwB; dr hab. Jerzy Halicki, prof. UwB. Sekretarz naukowy: dr Emilia Krakowska.

Tytuły sesji: *Inkluzja w edukacji – wartości, zagrożenia, konsekwencje. Kształcenie jako źródło wartości i standardów – kreowanie współczesnego modelu edukacyjnego. Współcześni nauczyciele – dążenia versus ograniczenia. Varia. Edukacja i praca nauczycieli: w stronę kluczowych wartości. Obrady półplenaryjne:* *Edukacja – w stronę kluczowych wartości (wartości w edukacji, przyszłość edukacji, modelowe rozwiązania). Edukacja w sytuacji zagrożeń i problemów życia społecznego.*

SEKCJA 8. KREOWANIE ŚRODOWISKA EDUKACYJNEGO Z PERSPEKTYWY ŻYCIA WARTOŚCIOWEGO

Prezydium: prof. dr hab. Ryszard Bera; prof. dr hab. Krystyna Chałas; prof. dr hab. Barbara Kromolicka; prof. dr hab. Kazimierz Przyszczypkowski. Koordynator: dr hab. Anna Karpińska, prof. UwB. Sekretarz naukowy: dr Walentyna Wróblewska.

Tytuły sesji: *Przejawy życia wartościowego z perspektywy poznawczej różnych osób i grup społecznych. Rola instytucji edukacyjnych, zakładów pracy, organizacji społecznych, środowisk lokalnych w kreowaniu środowiska edukacyjnego. Dydaktyczno-wychowawczy namysł nad kreowaniem środowiska edukacyjnego.*

SEKCJA 9. SZKOŁA I WYCHOWANIE KU ŻYCIU WARTOŚCIOWEMU

Prezydium: prof. dr hab. Maria Dudzikowa (przewodnicząca); prof. dr hab. Zenon Gajdzica; prof. dr hab. Beata Przyborowska; dr Radosław Nawrocki. Koordynator: dr hab. Elżbieta Jaszczyszyn, prof. UwB. Sekretarz naukowy: dr Jolanta Szada-Borzyszkowska.

Obrady półplenaryjne: *Przeciw dehumanizacji szkoły. Jakim wartościom służy szkoła? Jakie środowiska i w jaki sposób wspierają wychowanie ku wartościom w szkole? Jak różnorodność może współtworzyć wartość szkoły? Konteksty teoretyczne, metodyczne i metodologiczne.*

SEKCJA 10. SEKCJA POSTEROWA

Koordynator: dr hab. Marzanna Morozewicz, prof. UwB. Sekretarz naukowy: dr hab. Katarzyna Borawska-Kalbarczyk. Sekretarz naukowy: dr Beata Kunat.

W IX Zjeździe Pedagogicznym udział wzięli pracownicy naukowo-dydaktyczni ze wszystkich polskich uniwersytetów, wielu akademii i szkół wyższych. Wśród nich była reprezentowana – przez dr Dorotę Łażewską – Wyższa Szkoła Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide De Gasperi w Józefowie. Referat **dr Doroty Łażewskiej**, wygłoszony w trakcie obrad półplennarnych sekcji *Jakim wartościom służy szkoła?*, został poświęcony strategiom wprowadzania uczniów w świat wartości z perspektywy dwóch metafor: prof. Lecha Witkowskiego (drogi mistrz i mistrz drogi) oraz prof. Zbyszko Melosika (geodeta i geograf).

W trakcie uroczystego zakończenia Zjazdu zaprezentowano poruszone problemy poszczególnych sesji, podsumowując ich tematykę. **Prof. dr hab. Tadeusz Pilch** wystosował do uczestników IX Zjazdu Pedagogicznego list – diagnozę stanu edukacji w kontekście aktualnej reformy szkolnictwa. Natomiast **prof. dr hab. Barbara Smolińska-Theiss** odczytała stanowisko uczestników Zjazdu wobec bieżącego wydarzenia z zakresu pedagogiki, jakim był artykuł prasowy prof. UKSW Zbigniewa Stawrowskiego na temat klapsa. Profesor wyraził w nim opinię, że klaps to „czyn wysokiej wartości wychowawczej”, co wywołało sprzeciw uczestników Zjazdu uznających, że klaps jest formą przemocy wobec dziecka, wyrządza mu krzywdę i przyczynia się do powielania zachowań agresywnych.

Na zakończenie IX Zjazdu Pedagogicznego podano termin kolejnego Zjazdu, organizowanego co trzy lata przez władze Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego we współpracy z uczelniami akademickimi. Jubileuszowy X Zjazd Pedagogiczny odbędzie się w 2019 roku na Uniwersytecie Warszawskim i w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie.

